



# תורה שכתוב

## הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י



יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג  
לטובת נשמת הרבני הניגד הנכבד **הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל**



אדול תשפ"ד | גיליון ל"ה

**פרשת שופטים**

## שבת של תורה לשולחן השבת פנינה שבועית

### להורות בדרך הממוצע

על הכתוב בפרשת השבוע (דברים יז, יח) וְהָיָה כְשִׁבְתֶּם עַל פֶּסַע מִמְּלַכְתּוֹ וְכָתַב לּוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת, כּוֹתֵב רֶש"י הקדוש: 'את משנה התורה, שתי ספרי תורה, אחת שהיא מונחת בבית גנזיו ואחת שנכנסת ויוצאת עמו', ע"כ. מקור הדברים הוא בגמרא מסכת סנהדרין (כב, א) שם יש תוספת: 'אותה שיוצאה ונכנסת עמו - עושה אותה כמיין קמיע, ותולה בזרועו'.

הגאון רבי שלמה סופר זצוק"ל בספרו 'חוט המשולש', משרטט את דרכי הנהגתו של אביו הגה"ק בעל כתב סופר זצוק"ל, שלעצמו היה מחמיר חומרות רבות, אבל בהנהגת הציבור היה נוהג בדרך הממוצעת, בלי להקצין לאחת משתי הקצוות.

אודות כך רגיל היה על לשונו ה'כתב-סופר' אמרה נפלאה, שזהו הרמז בשני ספרי התורה של המלך, כלומר ששני מהלכים שונים היו לפני המלך בדרכי הנהגה, ספר תורה אחד היה שמור בבית גנזיו - דהיינו שבכל הנוגע להנהגת המלך עצמו, בביתו פנימה בינו ובין קונו, שם עליו להחמיר בחומרות והידורים לפני משורת הדין, עד הקצה האחרון.

אך במקביל עליו - על המלך - לכתוב ספר תורה אחר, הנכנס ויוצא עמו. דהיינו בנוגע להוראת דרכי התורה לרבים, עליו לנקוט הנהגה שונה, ולבחור את הדרך הממוצעת השווה לכל נפש, ולא להחמיר להם חומרות יתירות. לכן המשילו זאת חז"ל ל'קמיע' התלוי בזרוע, שכשם שמשתמשים בקמיע רק אחרי שהתברר שהוא מועיל ומומחה לרבים, כך על המלך להנהיג את הציבור בדרך הממוצעת השווה לרבים.

ושפתיים יישק דברי פי חכם חן!

## שערי תורה מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

**מה בפרשה:**

פרשת שופטים מובילה אותנו במסלול העשיר בהרבה הלכות, ברובם עניינים הנוגעים לראשי העם הנושאים בעול הנהגת הציבור, הדיינים והמלכים, הסנהדרין וזקן ממרא, הכהנים והלוויים, והממונים על ניהול מלחמות ישראל, כמו כן כתוב בה גם תפקידים של זקני העדה בשעת מציאת חלל הרוג בדרך

**נרשאי הפרשה:**

הלכות לדיינים, למלך ולנביאים | הלכות בקרבנות | עבודה זרה ודרכי הגוים | מתנות כהונה ולוויה | הורג בשוגג | סדר המלחמה | עגלה ערופה

### א. משפט צדק

יש למנות דיינים ושוטרים שישפטו צדק ולא יקחו שוחד. המורד בסנהדרין חייב מיתה.

### ב. עבודה זרה ותועבות הגוים

חל איסור לנטוע עץ אשרה (ולנטוע עץ או לבנות בית בהר הבית). העובד אלילים נהרג בסקילה. כן נאסרו כל סוגי הכישוף והניחושים, ומצוה להתהלך בתמימות עם ה'.

### ג. קרבנות

נאסר להקריב קרבן במזבת אבן, או להקריב קרבן בעל מום, ולפגל הקרבן.

כהן יכול להקריב קרבן פרטי גם שלא בזמן המשמר שלו, ובשלש הרגלים יכולים כל הכהנים לשרת ולהקריב קרבנות החג.

### ד. מלך ישראל

אסור למלך להרבות לו סוסים, נשים וממון, ועליו לכתוב שני ספרי תורה.

### ה. שבט הלוי

שבט לוי אינם נוטלים חלק בירושת הארץ. הכהנים מקבלים מתנות כהונה: זרוע, לחיים והקובה, וכן תרומה וראשית הגז.

### ו. נביא השקר

נביא שקר או המתנבא בשם עבודה זרה, חייב מיתה בידי אדם.

### ז. ערי מקלט

יש לייחד ערי מקלט עבור רוצח בשוגג, אבל רוצח במזיד חייב מיתה.

### ח. עדות לישאל

אין לחייב עונש על סמך עד אחד. עדי שקר נענשים באותו עונש שזממו להשית בעדותם.

### ט. יוצאים למלחמה

טרם היציאה למלחמה, משוח המלחמה והשוטרים מוסרים דברי חיזוק, ומודיעים מי הם האנשים שאין רשאים לצאת ועליהם לחזור לביתם.

במלחמת הרשות צריך לפתוח בשלום. וכשנענים בסירוב יש להטיל מצור, לאחר הכיבוש צריך להרוג את הזכרים הגדולים. במצור אין לכרות עצי מאכל. ואילו במלחמת ארץ ישראל אסור להשאיר בחיים כל נשמה.

### י. עגלה ערופה

כשמוצאים הרוג בדרך, זקני העיר הקרובה עורפים עגלה על אדמה קשה, ורוחצים שם את ידיהם, ואומרים דינו לא שפכו את הדם.

### מבט על פרשת כי תצא הבע"ט:

**מה בפרשה:** הרבה גופי תורה תלויים בפרשת כי-תצא, הפרשה עוסקת במצוות רבות הנוגעות בין אדם לחברו, כמו לשמור על ממון חברו, להוס על פועל ועל עבד. כן מופיעות בפרשה הרבה הלכות הנוגעות לחלק אבן העזר שבשולחן ערוך, ועוד שלל נושאים.

**נושאי הפרשה:** יפת תואר - ירושה לבכור - בן סורר ומורה - השבת אבידה - הקם תקים - לא תלבוש - שילוח הקן - מעקה - שעטנז - ציצית - מוציא שם רע ונערה המאורסה - פסולי קהל - קדושת המחנה - הסגרת עבד - ריבית - בל תאחר - אכילת פועל - גירושין - גונב נפש - צרעת - משכון - מתנות עניים - מלקות - יבום - תשלומי בושת - מרמה במשקלות - מחיית עמלק

## אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

**צדק צדק תרדף (טז, כ)**  
וְלֹא תִקֵּים לָךְ מִצְבֵּה אֲשֶׁר שָׂנֵא ה' אֱלֹהֶיךָ (טז, כב)

כפל הלשון 'צדק צדק' באה ללמד, שגם הרדיפה אחרי האמת והצדק, צריכה להיות בדרכי אמת וצדק, ולא בדרכי שקר.

(הרה"ק רבי בונים מפרסיסחא זי"ע)

**צדק צדק תרדף (טז, כ)**

וְאִתָּה לֹא כֵן נִתַּן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ (יח, יד)

למה נכפל שני פעמים 'צדק צדק'? ללמדך שגם אחרי שהשגת מעט מן האמת והצדק, אל תחשוב שיצאת ידי חובתך, אלא תמשיך לרדוף עוד אחרי האמת והצדק.

(שפת אמת)

## חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

### תועלת גדולה מלימוד רש"י על התורה

"איעצך - הוי מרגיל עצמך להיות בקי מאד ברש"י על התורה, שהוא לתועלת גדול לכמה עניינים... הוא לתועלת גדול להיות בקי בספרא, וספרי, ובמדרשים, מלבד התועלת הפשוטה להבין פירושו הפסוקים על נכון - ויהי אלוקים עמך".

(בעל הערוך לנו זי"ע, שו"ת בנין ציון החדשים, סי' נד)

## יסודות האמונה התמימה ברש"י הקדוש על הפסוק 'תמים תהיה'

תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ (דברים יח, יג) הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתַמִּימוֹת, וְתִצְפֶּה לוֹ, וְלֹא תַחְקֹד אַחַר הָעֵתִידוֹת, אֲלֵא כֹל מִה שְׁיִבֹא עֲלֶיךָ קִבַּל בְּתַמִּימוֹת, וְאַזְ תְּהִיָּה עִמּוֹ וְלֹא תִלְקֹד (רש"י)

שחרית יש לחזור על דברי רש"י הללו. גם על כ"ק האדמו"ר בעל דברי יואל מסאטמאר זי"ע מובא שהורה לבחורים שנבחנו אצלו שעליהם לדעת את דברי רש"י אלו בעל פה. ואילו כ"ק האדמו"ר מסקווירא זי"ע אמר: 'דברי רש"י אלו הם כמו ספר מוסר קטן'. ובשם כ"ק האדמו"ר בעל ישועות משה מויוניץ זי"ע מובא שהתבטא: 'הרש"י הזה בוער וחודר עד העור השביעי!'

להלן לקט נבחר של עובדות הכרוכות בדברי רש"י אלו, מהם ניקח לעצמנו דרך חיים וכוחות חיזוק והדרכה לחיות ולנשום חיי אמונה תמימה.

גדולי הדורות הצביעו על דברי רש"י אלו כלפידי אש ואלומות אור המאירים את דרכי האמונה התמימה והפשוטה בבורא עולם, ועודדו את תלמידיהם לשנן היטב את דברי רש"י אלו.

כך מובא על הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיחוסא זי"ע שעודד את תלמידיו שדברי רש"י אלו יהיו שגורים על לשונם. ובשם הגאון בעל ערוגת הבושם זי"ע מובא שאמר, שבכל יום אחרי תפילת

## זקן ממרא

זקן ממרא הוא חכם מחכמי ישראל שהגיע להוראה, שנחלק על פסק דינם של דייני הסנהדרין שבירושלים, ועשה בעצמו כדבריו, או הורה לאחרים לעשות כדבריו, בניגוד להוראתם של דייני הסנהדרין, ועושו - במיתת חנק.

## קניי קניזי קדמוני

הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו לתת לבניו ארצות עשר העמים. מתוכם ניתנו ארצות שבעה עמים לבני ישראל, ונותרו עוד שלשה 'קניי קניזי קדמוני' שהם 'עמון ומואב ושעיר', שיינתנו לישראל לעתיד לבוא. בפרשתנו למדנו ששבט לוי לא יקבלו נחלה גם בשלש ארצות אלו, וכן למדנו בפרשה שלעתיד לבוא יש לייחד עוד שלש ערי מקלט בשלש ארצות אלו.

## אמונה בלי שאלות

אל מעונו של מרן הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל נכנס חתן שעמד לפני נישואיו ושאל: כיצד עלי לדעת כמה שנים אני צריך ללמוד בכולל? איך אדע מתי אאלץ לעזוב את כותלי בית המדרש ולעסוק לפרנסת ביתי?

אחז הגאון רבי משה בידיו של החתן והחל לצטט באוזנו בעל פה את לשונו של רש"י בפרשת שופטים 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות וכו'! כך חזר ושנה ושלש את הפסוק עם דברי רש"י, עד שנכנסו לעמקי נשמתו של אותו חתן, שלא שאל עוד שאלות על העתיד.

## אמונה נגד עתידות

סיפר על עצמו כ"ק מרן האדמו"ר מסטריקוב זצוק"ל: בזמן השואה כששהיתי בעיר וילנא, הלכתי פעם אחת ברחוב, וראיתי לפני בית אחד אשר אנשים רבים מתגודדים סביבו. כששאלתי לפשר הדברים נאמר לי שהגיע לשם איזה חכם שמבין בחכמת היד ויודע לומר לכל הבאים אליו את עתידם, ומאחר והיה אז זמן קשה של מלחמה ולא ידע איש מה ילד יום, התקבצו רבים לשמוע מאותו חכם את עתידם.

בתוך כך, ראיתי שם את אחד מידידי הקרובים, שהיה מהתלמידים המצוינים ב'ישיבת חכמי

לובלין', שהמתין שם כדי לשמוע את עתידו. אותו ידיד הציע לי גם כן להיכנס ולשמוע את עתיד, אולם לא רציתי בשום פנים להיכנס ואמרתי לחברי: 'מה אעשה עם דברי רש"י הק' שכתב התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו'?

## אמונה בתמימות ובאריכות

עם סיום החתונה של אחד מבני הרה"ק רבי דוד מזולאטיפאלי זי"ע (בנו של הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע), נכנס אליו המחותן ושאל: רבי! מחותן! מה דעתו על העתיד? מהיכן יהיה פרנסה לצאצאיו אשר זה עתה נישאו במזל טוב?

השיב לו רבי דוד: ידוע שדרכו של רש"י הקדוש בפירושו לקצר תמיד בלשונו ככל היותר, שלא לכתוב מילה אחת מיותרת, אך במקום אחד מוצאים אנו בדברי רש"י שהלך בדרך אחרת והאריך הרבה שלא כדרכו, וזהו בפירושו על הפסוק תמים תהיה עם ה' אלוהיך, כאן מאריך רש"י בלשונו הקדוש, לפרש בהרחבה, התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות וכו'. בכך בא רש"י הקדוש להורות לנו שבמידה זו של התמימות והבטחון בה', שלא לחקור אחר העתידות, יש להאריך ולהתחזק מאד מאד, שהבטיחון בה' יהיה בשלמות בלי שום ספקות והרהורים וחקירות על העתידות!

## זרוע לחיים והקיבה

בתוך רשימת עשרים וארבע מתנות כהונה הניתנות לכהנים, מופיעה גם מתנת הזרוע והלחיים והקיבה. כל השוחט בהמה טהורה, חייב לתת ממנה לכהן את הזרוע - דהיינו העצם האמצעי והעליונה של הרגל הקדמית הימנית, וכן את הלחיים והקיבה.

## משמרות כהונה

כלל הכהנים היו מחולקים לעשרים וארבע קבוצות - 'משמרות' - בחלוקה לפי עשרים וארבע 'דאשי משפחות'. חברי המשמרות היו משרתים במקדש בתורנות, בכל שבוע היה משמר אחר עובד במקדש ונוטל חלק בקרבנות. כל משמר נחלק לששה בתי אבות לפי ששת ימות השבוע, ובכל יום היה עובד בית אב אחר, ואילו בשבת היה כל המשמר עובד יחד. יש סוברים, שהמשמר היה מחולק לשבעה בתי אבות.

## כהן משוח מלחמה

בטרם יצאו ישראל למלחמה, בין מלחמת מצוה ובין מלחמת רשות, היו ממנים כהן אחד שנמשח במיוחד בשמן המשחה, ועל שם כך נקרא בשם 'משוח מלחמה'. הוא היה ממונה לדבר על העם ולחזק את לבם בצאתם למלחמה, ולהורות לשוטרים להודיע שכל הפטורים מלצאת למלחמה יחזרו לביתם.

## עדים זוממים

עדי שקר שזממו לגרום לאדם לקבל עונש מבית דין על לא עוול בכפו, והוכה שהם שקרנים באמצעות שני עדים אחרים המעידים שלא היה באפשרותם לראות את הדבר שעליו הם מעידים, מאחר והם שהו במקום אחר בזמן התרחשות הדברים. עונשם של העדים הזוממים: יש לקיים בהם מה שהם רצו לגרום לנידון בעדות שהעידו עליו, אם רצו לחייב את הנידון סקילה - הם נסקלים, וכיוצא בזה.

# חכמת התורה

# אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חָדָשׁ וְגו' וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע פֶּרֶם (דברים כ, ה)

מסופר בגמרא שחכמי ישראל נכנסו אל דוד המלך ואמרו לו: 'עמך ישראל צריכים פרונסה!'. תחילה אמר להם שיצאו להתפרנס זה מזה, וכשענו לו שאין די בכך, אמר להם דוד: 'פשוטו ידכם בגדוד!' כלומר, צאו למלחמה.

בדרך צחות הסביר זאת הגאון מטשעבין זי"ע: כשראה דוד שבועלי היכולת משתמטים מלסייע לעניים, בטענה שאין להם כסף לתת, יעץ לחכמי ישראל לצאת למלחמה, בה מכרזים שכל מי שבנה בית חדש או נטע כרם ולא חיללו, ילך וישב לביתו, ולפתע יתעוררו אנשים רבים לומר: בניתי בית חדש,

נטעתי כרם... כך יתגלה הסוד שיש לאותם אנשים הרבה נכסים, בתים וכרמים, והם יכולים לתת צדקה.

## תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג)

מסופר בספר 'חפץ חיים על התורה': פעם סיפרו כמה בני תורה לרבינו ה'חפץ חיים' זי"ע שהם השקיעו את כספם אצל סוחרים, אך התברר שהיתה זו השקעת כוב והם איבדו את כל רכושם. השיב להם החפץ חיים: 'תמים תהיה - רק עם ה' אלקיך', אבל עם אנשים אסור לנהוג בתמימות, חובה להתנהל בחכמה ופקחות רבה.... אתם שהתרגלתם בישיבה ללכת בתמימות עם ה', טעיתם וחשבתם שאפשר גם להתהלך עם בני אדם בתמימות.

# לשון של תורה

בלל"ו רש"י הק' על דקדוק הלשון

## האות ה' של בניו התפעל'

כאשר האות ה' נכתבת בתחילת מילה מבנין 'התפעל', לדוגמא 'התהלך', 'התפלל', המילה יכולה להתפרש הן בלשון תיאור על מעשה שנעשה בעבר, והן בלשון ציווי לעתיד, בלי שום שינוי בצורת כתיבת המילה והניקוד שלה. למשל: את המילה 'התהלך' לפעמים היא מתפרשת כסיפור דברים בלשון עבר, כדוגמת 'התהלך נח' ולפעמים בלשון ציווי עתיד, כדוגמת 'קום' 'התהלך', שפירושו כאילו נכתב 'היה מתהלך!'

האם יש איסור 'בל-תשחית' בשריפת בנדים?

למזבח לא היו כורתים עצי זית שלא ימעטו השמן בארץ ישראל כדאי אתא במסכת תמיד וכנזכר לעיל, אלא ודאי כל מה שעושים לכבודו [של רשב"י] שכרו הרבה מאוד". בדבריו הוא גם מביא עדות ששמע איש מפי איש מפי זקני צפת, שגם הרה"ק בעל אור החיים הק' זי"ע בהיותו במירון בל"ג בעומר שרף שם בגדים יקרים, כך שיש למנהג מקור קדום וקדוש.

מנהג ישראל תורה

בדומה לכך כותב רבינו הגאון רבי יוסף חיים מבגדד זי"ע, בעל הבן איש חי, בספרו 'תורה-לשמה' (שאלה ת') בתשובה על דין בל תשחית, הוא מזכיר את המנהג ומגן עליו, וזה לשונו: "והנה בזה תדע, כי מנהג ישראל שהולכים בליל ל"ג בעומר למירון ושם מדליקים חתיכות בגדים חשובים לכבוד הרשב"י זיע"א, אין לפקפק על זה, מאחר שהם מתכוונים לשם מצוה אין כאן חשש בל תשחית ומנהג ישראל תורה הוא", עכ"ל. (וראה באריכות בשדי חמד אסיפת דינים, מערכת ארץ ישראל, אות ז).

למעשה, קול המחאה לא הצליח לבטל את המנהג הקדוש, ואף בשנים לאחר מכן נמשך המנהג בקרב גדולים וצדיקים שנהגו כך ונוהגים כך עד היום הזה.

רבי שמואל העליר זצוק"ל, רבה של צפת, שהדפיס בשנת תרל"ד קונטרס מיוחד בשם "כבוד מלכים", להצדיק את המנהג. בפתח הקונטרס 'כבוד-מלכים' הוא כותב שחיבור זה הוא תשובה אל תלמיד חכם מירושלים שקרא תגר וערעור על מנהג זה. מתוך טענותיו של אותו חכם ניתן להניח שתמך יתידותיו על דברי החקרי-לב והשואל-ומשיב, אם כי הוא אינו מזכיר בפירוש את דבריהם, והוא רצה כנראה שרבי שמואל העליר, כרבה של צפת הקרובה למירון, יפעל לביטול המנהג. אך רבה של צפת דווקא נחלץ חושים להגן על מנהג ישראל וכארי התנשא ללחום את כבוד המלכים.

לצורך מצוה אין איסור

רבי שמואל העליר מאריך בקונטרס להוכיח שאין במנהג זה שום איסור משום 'בל תשחית', אחרי שמאריך להוכיח מכל הראשונים והאחרונים שכל איסור בל תשחית הוא רק כשעושים סתם לשם השחתה בעלמא, אבל אם יש איה ענין ומטרה, אין בזה כלל משום בל תשחית, ואדרבה מצוות כבוד התורה יש כאן.

בין הדברים הוא אף מנמק וכותב: "ואם יש חשש על הבגדים, הלא יחוש גם על השמן הרב שנשרף, שהוא יותר חמור מבגדים, שגם למערכה

היה מדליקין כי אם מבלאי מכנסים הכהנים ומהמיניהם. ואי משום דשורפין על המלכים (ע"ז יא, א) - אין זה כי אם במלכים ובעת מיתה, וגם מבואר שם דאין שורפין אלא מיטתן וכלי תשמישן, אבל שאר דברים לא הותר".

משום דרכי האמורי

בנוסף על איסור בל תשחית, מעלה הגה"ק רבי יוסף שאול נאטענוואן זצוק"ל, אב"ד לעמבערג היא לבוב, בטפרו שו"ת שואל ומשיב (מהדורה חמישאה סימן ל"ט), טיעון נוסף יש בכך משום דרכי האמורי, כי הגוים נוהגים כך לשרוף בגדים. ועל כך הוא כותב: "ופשיטא שבימי האר"י ושאר קדושים אשר בארץ לא היו עושים רק לימוד על קברו ותפלות ותחנונים, שבמותו וביום זה יתעורר רחמים על ישראל, ופשיטא שהבית יוסף וסייעתו לא היו מניחים לעשות כזאת, ורק אחר כך נתפשט המנהג, ואחר כך חשבו למנהג קדום, ומתייראים שלא יענשו ח"ו, ואני ערב להם שאם היו לוקחים אותו ממון והיו מפרנסים עניי ארץ ישראל בזה שיותר היה נוח לרשב"י והנאה לו והנאה לעולם".

הקונטרס 'כבוד-מלכים'

מעברו השני של המתרס, אל מול המעוררים, חגר חרבו על ירך הגאון

בפרשת השבוע מזהירה התורה (דברים כ, יט) פִּי תִצְוֶה אֶל עֵיר וְגו' לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצֶה וְגו'. פסוק זה הוא המקור לאיסור הידוע "בל תשחית", הכולל בתוכו איסור להשחית כל דבר הראוי לשימוש, כפי שכותב הרמב"ם (הל' מלכים ו, י): 'ז'לא האילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים, וקורע בגדים, והורס בנין, וסותם מעין, ומאבד מאכלות דרך השחתה, עובר בלא תשחית'.

מנהג עתיק שהתקבל בקרב העולים למירון בל"ג בעומר, להשליך בגדים טובים ויקרי ערך, לתוך מדורת האש לכבוד רשב"י, עורר פולמוס גדול בהיכלם של גדולי ופוסקי הדורות, שהיו מהם שטענו שיש בכך משום איסור 'בל תשחית'.

איסור בל תשחית

קול הערעור הראשון החל להישמע לפני יותר ממאתיים שנה. הראשון לציון הגאון רבי רפאל יוסף חזן זצ"ל, בספרו שו"ת חקרי לב (מהדו"ב יו"ד סי' י"א) מתייחס למנהג "שמדליקים דברים יקרים ששום שלש מאות או חמש מאות אריות בהלוא רדשב"י... ואיני מוצא בזה צד היתר, דנראה דאיכא איסור בל תשחית דרבנן, ואיני מאמין שהראשונים נהגו כן, אם לא שנשתררב המנהג מחדש, דאפילו בשמחת בית השואבה לא

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו gts025002018@gmail.com מתפרסמים בגיליון במדור 'מכתב תורה' אחת לחודש

יודעים את התורה

מבדק ובחינה עצמית בפר' השבוע עם פירוש רש"י

א. מה הפירוש משנה-תורה?

א. תורה כפולה, כלומר שני ספרי תורה. | ב. שינון ודיבור התורה. | ג. רש"י ואונקלוס נחלקו בשתי התשובות הנ"ל.

ב. חנניה בן עזור - מי הוא היה?

א. נשיא שבט מנשה בן יוסף. | ב. נביא שקר בימי ירמיהו. | ג. משוח מלחמה בימי יהושע.

ג. האם לעתיד לבוא יהיו ערי מקלט?

א. לעתיד לבוא איש לא ייהרג ולא יצטרכו לערי מקלט. | ב. רק בעבר הירדן יהיו ערי מקלט. | ג. יוסיפו לעתיד לבוא עוד שלש ערי מקלט.

ד. באיזה שפה מדבר משוח המלחמה אל העם?

א. בלשון הקודש. | ב. בשבעים לשון. | ג. פעם אחת בלשון הקודש, ושוב בשבעים לשון.

מפיצים אורה בהיכלי הישיבות

עם פתיחת זמן אלול, אנו מאפשרים פתיחת עוד מספר נקודות הפצה של הגיליון השבועי בישיבות גדולות בהם אין עדיין נקודת הפצה

אם הנכם תלמידי ישיבה גדולה ומעוניינים לשמש כמפיצי תורה ומזכי הרבים פנו אלינו: 02-5002018 - בהשאתר הודעה באיזור האישי או דרך המענה האנושי או באמצעות נדרים + בשלוחת הגיליון השבועי

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

ביצוע הליך רפואי שלשה ימים לפני שבת

לכתחילה שלא לקבוע את יום הטיפול שלשה ימים קודם שבת, כשיש חשש ששלשה ימים לאחר הניתוח יחוש כאבים ותופעות-לוואי שיגרמו ביטול עונג שבת, או שיצטרכו לחלל שבת עבורו אחרי הניתוח (ראה שמירת שבת כהלכתה, פרק לב, פסקי תשובות רמ"ח, ד).

אופנים המותרים

אולם, מודגישים הפוסקים, אם יש חשש וסיכון בדחיית הטיפול הרפואי; או שהחולה מצטער ומתייסר כעת; או שהרופא המטפל עובד רק בימים אלו; או שיש לו רק אז תור פנוי; מותר לכתחילה לערוך ניתוח גם שלשה ימים קודם השבת.

עומס בבית חולים

בשו"ת ציץ אליעזר (יב, מג) נוקט שמעיקר הדין אין מקום להחמיר בזה, כי כל טיפול רפואי הוא מצוה להקל צער האדם, ולא נאמר האיסור במקרה כזה.

מה גם, שאם לא יערכו ניתוחים שלשה ימים בשבוע, ייווצר עומס יתר בבתי החולים בשאר הימים, מה שישליך על ביצוע ניתוחים דחופים.

על הפסוק בפרשת השבוע (דברים כ, יט) פִּי תִצְוֶה אֶל עֵיר וְגו' לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצֶה וְגו'. כותב רש"י: 'ימים - שנים. רבים - שלשה. מכאן אמרו אין צדין על עיירות של נכרים פחות משלשה ימים קודם לשבת, ע"כ.

הפלגה ביום רביעי

את הסיבה שאין להטיל מצור פחות משלשה ימים קודם לשבת, כותב הרמב"ם בהלכות שבת (ל, ג): 'כדי שתתיישב דעת אנשי המלחמה עליהן, ולא יהיו מבוהלים וטרודים בשבת'. מוסיף עוד הרמב"ם: 'ומפני זה אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם השבת, כדי שתתיישב דעתו עליו קודם השבת ולא יצטער יתר מדאי'.

המשנה ברורה (בהקדמה לסימן רמח) מביא מהפוסקים טעם נוסף לאיסור זה, משום החשש שמו במהלך ההפלגה ייאלץ לחלל שבת מחמת פיקוח נפש, ושלשה ימים קודם השבת יש להשתדל להימנע שלא לבוא למצב כזה (ועוד טעמים מביא שם).

ניתוח קודם השבת

פוסקי ההלכה למדו מכאן, שאדם העומד לפני ביצוע הליך רפואי, כגון ניתוח וכדו', ישתדל



